

ZAKON

O JAVNOM INFORMISANJU

*("Sl. glasnik RS", br. 43/2003, 61/2005, 71/2009 i 89/2010 - odluka US i 41/2011
- odluka US)*

I UVODNA ODREDBA

Član 1

Ovim zakonom uređuje se pravo na javno informisanje kao pravo na slobodu izražavanja mišljenja, kao i prava i obaveze učesnika u procesu javnog informisanja.

Pravo na javno informisanje obuhvata naročito slobodu izražavanja misli, slobodu prikupljanja, istraživanja, objavljivanja i širenja ideja, informacija i mišljenja, slobodu štampanja i distribucije (rasturanja) novina i drugih javnih glasila, slobodu proizvodnje i emitovanja radio i televizijskog programa, slobodu primanja ideja, informacija i mišljenja, kao i slobodu osnivanja pravnih lica koja se bave javnim informisanjem.

II NAČELA JAVNOG INFORMISANJA

Sloboda javnog informisanja

Član 2

Javno informisanje je slobodno i u interesu javnosti.

Javno informisanje ne podleže cenzuri.

Niko ne sme, ni na posredan način, da ograničava slobodu javnog informisanja, naročito zloupotrebom državnih ili privatnih ovlašćenja, zloupotrebom prava, uticaja ili kontrole nad sredstvima za štampanje i distribuciju javnih glasila ili nad uređajima za emitovanje i radiofrekvencijama, kao ni bilo kojim drugim načinom podesnim da ograniči slobodan protok ideja, informacija i mišljenja.

Niko ne sme da vrši bilo kakav fizički ili drugi pritisak na javno glasilo i njegovo osoblje, kao ni uticaj podesan da ih omete u obavljanju posla.

O povredama slobode javnog informisanja odlučuje sud, po hitnom postupku.

Obaveze novinarske pažnje

Član 3

Novinar i odgovorni urednik javnog glasila dužni su da pre objavljivanja informacije koja sadrži podatke o određenom događaju, pojavi ili ličnosti, sa pažnjom primerenom okolnostima, provere njeno poreklo, istinitost i potpunost.

Novinar i odgovorni urednik javnog glasila dužni su da tuđe informacije, ideje i mišljenja prenesu i objave verodostojno i potpuno, a ukoliko je informacija preneti iz drugog javnog glasila, uz navođenje glasila iz kojeg je informacija preneti.

Informisanje o stvarima od interesa za javnost

Član 4

U javnim glasilima slobodno se objavljuju ideje, informacije i mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima o kojima javnost ima opravdani interes da zna, osim kada je drugačije određeno zakonom.

Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se bez obzira na način na koji je pribavljena informacija.

Ostvarivanje prava posebnih kategorija lica

Član 5

Radi ostvarivanja prava nacionalnih manjina i etničkih zajednica u informisanju na sopstvenom jeziku i negovanju sopstvene kulture i identiteta, Republika, autonomna pokrajina, odnosno lokalna samouprava obezbeđuju deo sredstava ili drugih uslova za rad javnih glasila na jezicima nacionalnih manjina i etničkih zajednica.

Radi zaštite interesa invalida, hendikepiranih lica i drugih lica sa posebnim potrebama, Republika, autonomna pokrajina, odnosno lokalna samouprava obezbeđuju deo sredstava ili drugih uslova za nesmetano korišćenje prava ovih lica u javnom informisanju, a posebno slobode primanja ideja, informacija i mišljenja.

Prava stranaca u oblasti javnog informisanja

Član 6

Strana fizička i pravna lica imaju u oblasti javnog informisanja ista prava i obaveze kao i domaća lica, osim ako je drugačije predviđeno zakonom ili potvrđenim međunarodnim ugovorom.

Zabrana monopola u oblasti javnog informisanja

Član 7

Radi zaštite načela slobodne utakmice i pluralizma ideja i mišljenja, zabranjen je svaki vid monopola u oblasti javnog informisanja.

Niko ne može imati monopol na osnivanje, odnosno distribuciju javnog glasila.

Niko ne može imati monopol na objavljivanje ideja, informacija i mišljenja u javnom glasilu.

Primena i tumačenje odredaba ovog zakona

Član 8

Nijedna odredba ovog zakona ne može se tumačiti i primeniti na način koji bi doveo do ukidanja nekog prava koje ovaj zakon garantuje ili do njegovog ograničavanja u većoj meri od one koja je propisana.

Položaj nosilaca državnih i političkih funkcija

Član 9

Nosiocima državnih i političkih funkcija ograničena su prava na zaštitu privatnosti koja imaju lica na koja se odnosi informacija, ako je informacija važna za javnost s obzirom na činjenicu da lice na koje se odnosi informacija vrši određenu funkciju.

Prava lica iz stava 1. ovog člana ograničena su srazmerno opravdanom interesu javnosti u svakom konkretnom slučaju.

Član 10

Državni organi i organizacije, organi teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća, kao i poslanici i odbornici, imaju obavezu da informacije o svome radu učine dostupnim za javnost i to pod jednakim uslovima za sve novinare i sva javna glasila.

III JAVNA GLASILA

Pojam javnog glasila

Član 11

Javna glasila su novine, radio programi, televizijski programi, servisi novinskih agencija, Internet i druga elektronska izdanja navedenih javnih glasila, kao i druga sredstva javnog informisanja koja pomoću reči, slike ili zvuka objavljuju ideje, informacije i mišljenja namenjene javnoj distribuciji i neodređenom broju korisnika.

Javno glasilo nema svojstvo pravnog lica.

Član 12

Ne smatraju se javnim glasilom, u smislu ovog zakona, periodično izdanje iz određene stručne oblasti namenjeno isključivo informisanju ili obrazovanju određene profesionalne grupe, publikacije, katalogi i programi koji sadrže isključivo oglase, reklame i informacije namenjene tržištu, novine, bilteni i slične publikacije namenjene internom informisanju koje se ne distribuiraju javno, službena glasila države, jedinica teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, kao ni druga službena glasila, a takođe ni leci, plakati i slični oblici javnog obaveštavanja.

Član 13

Svake novine sa posebnim nazivom smatraju se posebnim javnim glasilom.

Sva izdanja jednih novina koja izlaze pod istim nazivom smatraju se jednim javnim glasilom.

Svaki pojedini program radija ili televizije smatra se jednim javnim glasilom i u slučaju kada se emitovanje vrši na više od jedne radiofrekvencije.

Ako se na različitim radiofrekvencijama emituju različiti radio ili televizijski programi istog osnivača javnog glasila, svaki program smatra se posebnim javnim glasilom.

Svaki servis novinske agencije koji se posebno distribuira smatra se posebnim javnim glasilom.

Osnivač javnog glasila

Član 14*

Javno glasilo upisuje se u Registar javnih glasila.

Osnivač pravnog lica koje je osnivač javnog glasila može biti svako domaće ili strano pravno ili fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Osnivači javnog glasila ne mogu biti, ni posredno ni neposredno, država i teritorijalna autonomija, kao ni ustanova, preduzeće i drugo pravno lice koje je u pretežnom delu u državnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda, osim ukoliko je to predviđeno posebnim zakonom kojim se uređuje oblast radiodifuzije.

Izuzetno od stava 3. država može posebnim zakonom osnovati novinsku agenciju.

Član 14a*

Osnivač javnog glasila ne može preneti niti na drugi način raspolagati pravom na javno glasilo ili pravom na izdavanje javnog glasila.

Ugovor ili drugi pravni posao koji za predmet ima prenos, odnosno drugo raspolaganje pravima iz stava 1. ovog člana ništav je.

U slučaju prestanka javnog glasila brisanjem iz registra javnih glasila ili na drugi način, odnosno prestanka štampanja ili izdavanja javnog glasila, nije dozvoljeno osnivanje javnog glasila pod istim ili sličnim imenom koje može izazvati zabunu u pogledu identiteta javnog glasila.

Zabrana iz stava 3. ovog člana važi godinu dana počev od dana izdavanja poslednjeg primerka javnog glasila koje je prestalo da postoji, odnosno koje se ne štampa, odnosno ne izdaje.

Član 14b

Registar javnih glasila vodi organizacija nadležna za vođenje registra privrednih subjekata.

Ministar nadležan za poslove javnog informisanja bliže uređuje način vođenja registra javnih glasila.

Član 14v

Organizacija koja vodi registar javnih glasila jednom mesečno, na zahtev republičkog organa uprave nadležnog za poslove javnog informisanja, dostavlja izvod iz registra javnih glasila sa podacima o osnivačima javnih glasila.

Izvod iz registra javnih glasila iz stava 1. ovog člana sadrži naziv i matični broj za svakog osnivača javnog glasila, podatak o novčanom delu osnovnog kapitala, kao i pregled svih javnih glasila čiji je osnivač.

Organ uprave iz stava 1. ovog člana dostavlja izvod iz registra javnih glasila organizaciji koja sprovodi postupak prinudne naplate.

Organizacija koja sprovodi postupak prinudne naplate u roku od tri dana od dana prijema izvoda iz stava 1. ovog člana dostavlja organu uprave nadležnom za poslove javnog informisanja podatke o prinudnoj naplati za svakog od osnivača javnih glasila koji su navedeni u tom izvodu, sa posebnom naznakom o periodu obustave svih plaćanja.

IV DISTRIBUCIJA JAVNIH GLASILA

Sloboda distribucije javnih glasila

Član 15

Distribucija domaćih i stranih javnih glasila slobodna je.

Zabrana diskriminacije na tržištu javnih glasila

Član 16

Lice koje se bavi distribucijom javnih glasila ne sme da odbije da distribuira nečije javno glasilo bez opravdanog komercijalnog razloga, kao ni da za distribuciju javnog glasila postavlja uslove koji su suprotni tržišnim principima.

Osnivač javnog glasila čija je distribucija obustavljena u celosti ili u značajnom delu povredom zabrane iz stava 1. ovog člana ima pravo da pred nadležnim sudom zahteva naknadu štete koju je usled toga pretrpeo.

U slučaju da u postupku iz stava 2. ovog člana utvrdi da je došlo do povrede zabrane iz stava 1. ovog člana, sud će naknadu za pretrpljenu štetu odmeriti najmanje prema vrednosti prodatog oglasnog prostora za sve brojeve javnog glasila koji nisu distribuirani povredom zabrane iz stava 1. ovog člana. U odsustvu dokaza o takvoj vrednosti za sve ili neke od brojeva javnog glasila smatraće se da je ta vrednost za svaki takav broj jednaka vrednosti prodatog oglasnog prostora u prvom broju javnog glasila koji nije distribuiran.

Postupak po zahtevu iz stava 2. ovog člana hitan je.

U postupku iz stava 2. ovog člana nadležni sud će na predlog osnivača javnog glasila odrediti privremenu meru kojom će obavezati lice koje se bavi distribucijom javnih glasila da do pravnosnažnog okončanja postupka nastavi da obavlja distribuciju predmetnog javnog glasila.

Po predlogu iz stava 5. ovog člana nadležni sud odlučuje u roku od osam dana od dana podnošenja predloga, i svoju odluku odmah dostavlja osnivaču javnog glasila, odgovornom uredniku javnog glasila i licu koje se bavi distribucijom javnih glasila.

Zabrana distribucije informacije

Član 17

Nadležni okružni sud može, na predlog javnog tužioca, zabraniti distribuciju informacije ako utvrdi da je to neophodno u demokratskom društvu radi sprečavanja: poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanja teritorijalnog integriteta Republike, propagiranja rata, podstrekavanja na neposredno nasilje ili zagovaranja rasne, nacionalne ili verske mržnje koje predstavlja podsticanje na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje, a od objavljivanja informacije neposredno preti ozbiljna, nepopravljiva posledica čije se nastupanje ne može sprečiti na drugi način.

Predlog za zabranu

Član 18

Predlog za zabranu distribucije informacije javnih glasila (u daljem tekstu: predlog za zabranu) podnosi nadležni javni tužilac.

Predlogom za zabranu javni tužilac može zahtevati da se zabrani distribucija informacije iz člana 17. ovog zakona, oduzmu primerci novina koji sadrže tu informaciju, kada se svrha zabrane može postići samo na taj način, odnosno da se zabrani širenje takve informacije putem ostalih javnih glasila.

Privremena zabrana

Član 19

Na predlog nadležnog javnog tužioca sud može doneti rešenje o privremenoj zabrani do pravnosnažne odluke o zabrani.

Po predlogu iz stava 1. ovog člana sud odlučuje u roku od 12 sati od njegovog podnošenja.

Nadležni sud dužan je da rešenje o privremenoj zabrani odmah dostavi osnivaču, odgovornom uredniku, distributeru ili štampariji.

Sud nalaže nadležnom organu ministarstva unutrašnjih poslova da sve primerke novina privremeno oduzme i dostavi sudskom depozitu ili zapečati.

Hitnost postupka i pretres

Član 20

Postupak po predlogu za zabranu hitan je.

Pretres se mora održati u roku od tri dana od dana prijema predloga.

Pretres u postupku po predlogu za zabranu može se održati i bez prisustva uredno pozvanih stranaka, na šta se stranke u pozivu na pretres izričito upozoravaju.

Rešenje po predlogu za zabranu

Član 21

Rešenje po predlogu za zabranu sud donosi odmah po završenom pretresu, a predsednik veća objavljuje ga bez odlaganja.

Rešenje se mora pismeno izraditi i njegov overeni prepis dostaviti strankama u roku od tri dana od dana objavljivanja.

Odbijanje predloga za zabranu

Član 22

Ako sud odbije predlog za zabranu ili poništi rešenje o privremenoj zabrani, odrediće da se svi primerci novina koji su bili oduzeti odnosno zapečaćeni vrate, odnosno otpečate bez odlaganja a najkasnije u roku od 12 sati.

Žalba javnog tužioca protiv rešenja suda iz stava 1. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja.

Naknada štete

Član 23

Ako sud odbije predlog za zabranu, dužan je da, na osnovu slobodne ocene, odredi i novčanu naknadu štete koja je prouzrokovana neosnovanom privremenom zabranom.

Prinudno izvršenje odluke o naknadi štete iz stava 1. ovog člana može se tražiti u roku od 30 dana od dana izvršnosti odluke.

Oštećeno lice može u parničnom postupku zahtevati razliku do visine pretrpljene štete koju dokaže.

Šteta se nadoknađuje iz budžeta Republike.

Žalba protiv rešenja prvostepenog suda

Član 24

Žalba protiv rešenja prvostepenog suda po predlogu za zabranu podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja prepisa rešenja.

Žalba se ne dostavlja protivnoj strani na odgovor.

Blagovremenu i dozvoljenu žalbu, zajedno sa svim spisima, prvostepeni sud dostavlja drugostepenom sudu u roku od dva dana od dana prijema žalbe.

Drugostepeni sud može pozvati i saslušati stranke.

Drugostepeni sud odlučuje o žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe sa spisima.

Shodna primena Zakonika o krivičnom postupku

Član 25

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, u postupku za zabranu distribucije informacija shodno se primenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku.

V IMPRESUM

Obaveza objavljivanja impresuma

Član 26

U svakom javnom glasilu obavezno se objavljuje impresum i skraćeni impresum.

Pod impresumom se, u smislu ovog zakona, podrazumeva skup osnovnih podataka o javnom glasilu.

Impresum i skraćeni impresum javnog glasila

Član 27

Impresum javnog glasila obavezno sadrži: naziv javnog glasila, firmu i sedište osnivača i lična imena odgovornog urednika javnog glasila i odgovornih urednika za pojedina izdanja, rubrike, odnosno programske celine.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana impresum televizijskog, odnosno radio programa obavezno sadrži i datum emitovanja programa i oznake radiofrekvencije na kojima se program emituje, a impresum novinske agencije - datum dostavljanja informacija.

Skraćeni impresum novina obavezno sadrži naziv i datum izdavanja novina.

Skraćeni impresum televizijskog programa obavezno sadrži karakterističnu oznaku televizijskog programa.

Skraćeni impresum radio programa obavezno sadrži naziv radio programa, a ako se radio program emituje na najviše dve radiofrekvencije, i radiofrekvenciju, odnosno radiofrekvencije na kojima se program emituje.

Skraćeni impresum novinske agencije obavezno sadrži naziv servisa i datum dostavljanja informacije.

Način objavljivanja impresuma

Član 28

Impresum mora biti integralno objavljen i jasno odvojen od ostalog sadržaja javnog glasila.

Impresum i skraćeni impresum novina objavljuju se u svakom broju i na svakom primerku novina.

Skraćeni impresum novina objavljuje se na margini svake stranice.

Impresum televizijskog i radio programa objavljuje se na početku i na kraju programa, svakog dana kada se program emituje, a ukoliko se program neprekidno emituje, svakoga dana između ponoći i dva časa.

Skraćeni impresum televizijskog programa objavljuje se sve vreme trajanja programa.

Skraćeni impresum radio programa objavljuje se najmanje jednom u svaka dva sata trajanja programa.

Impresum novinske agencije objavljuje se najmanje jednom dnevno.

Skraćeni impresum novinske agencije objavljuje se uz svaku objavljenju informaciju.

Impresum ostalih javnih glasila objavljuje se na pogodan način, shodno odredbama ovog člana.

Distribucija javnog glasila bez impresuma

Član 29

Distributer ima pravo da odbije da distribuira javno glasilo bez impresuma.

Ako dođe do spora povodom informacije, ideje ili mišljenja objavljenih u javnom glasilu koje je distributer prihvatio da distribuira bez impresuma, odgovornost snosi i distributer.

VI UREDNICI, NOVINARI I PROFESIONALNA UDRUŽENJA NOVINARA

Urednici

Član 30

Javno glasilo mora imati odgovornog urednika.

Glavni urednik javnog glasila ima svojstvo odgovornog urednika tog javnog glasila.

Javno glasilo može imati i odgovorne urednike za pojedino izdanje, rubriku, odnosno programsku celinu.

Odgovorni urednik za pojedino izdanje, rubriku, odnosno programsku celinu odgovara za sadržaj koji uređuje.

Odgovorni urednik ne može biti lice koje uživa imunitet od odgovornosti.

Za odgovornog urednika može biti imenovano lice koje ima prebivalište na teritoriji Republike Srbije.

Pravo novinara da iznosi informacije i mišljenja i da odbije izvršenje naloga

Član 31

Novinaru ne može prestati radni odnos, umanjiti se zarada, ni pogoršati položaj u redakciji zbog istinite tvrdnje objavljene u javnom glasilu u kome je zaposlen, ili zbog odbijanja da izvrši nalog kojim bi kršio pravna i etička pravila novinarske profesije, ili zbog odbijanja da izvrši nalog koji protivreči uređivačkoj koncepciji javnog glasila, kao ni zbog mišljenja koje je van javnog glasila izraženo kao lični stav.

Novinarska tajna

Član 32

Novinar nije dužan da otkrije podatke u vezi sa izvorom informacije, osim ako se podaci odnose na krivično delo, odnosno učinioca krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora najmanje pet godina.

Sloboda profesionalnog udruživanja

Član 33

Novinari mogu slobodno organizovati svoja profesionalna udruženja, u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje udruživanje građana.

Prava udruženja u sudskim postupcima

Član 34

Profesionalno udruženje novinara ima pravni interes za mešanje u radnom sporu koji je pokrenuo član tog udruženja, ako se on tome ne protivi.

VII POSEBNA PRAVA I OBAVEZE U JAVNOM INFORMISANJU

Privremeno čuvanje zapisa javnog glasila

Član 35

Osnivač javnog glasila obavezan je da čuva jedan primerak zapisa javnog glasila (svaki broj, svakog izdanja novina i drugog štampanog javnog glasila, snimak celog jednodnevnog emitovanog televizijskog ili radio programa i drugi zapis ostalih javnih glasila), i to:

- novina i drugog štampanog javnog glasila, 60 dana od dana objavljivanja,
- snimak emitovane radio ili televizijske emisije, 30 dana od dana emitovanja,

- zapis ostalih javnih glasila, 30 dana od dana njihovog javnog objavljivanja.

Pravo na uvid u zapis javnog glasila

Član 36

Osnivač javnog glasila dužan je da čuvane zapise javnog glasila stavi na uvid ili dostavi njihovu kopiju na zahtev suda ili organa nadležnog za unutrašnje poslove bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema pismenog zahteva.

Obaveza iz stava 1. ovog člana postoji i prema svakom licu koje ima pravni interes, ako u pisanoj formi zatraži uvid, odnosno kopiranje i predujmi stvarne troškove stavljanja na uvid, odnosno kopiranja.

Pretpostavka nevinosti

Član 37

U javnom glasilu niko se ne sme označiti učiniocem kakvog kažnjivog dela, odnosno oglasiti krivim ili odgovornim pre pravnosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa.

Zabrana govora mržnje

Član 38

Zabranjeno je objavljivanje ideja, informacija i mišljenja kojima se podstiče diskriminacija, mržnja ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog pripadanja ili nepripadanja nekoj rasi, veri, naciji, etničkoj grupi, polu ili zbog njihove seksualne opredeljenosti, bez obzira na to da li je objavljivanjem učinjeno krivično delo.

Tužba zbog povrede zabrane govora mržnje

Član 39

Lice na koje se kao pripadnika grupe lično odnosi informacija iz člana 38. ovog zakona ima pravo da podnese tužbu sudu protiv autora informacije i protiv odgovornog urednika javnog

glasila u kome je informacija objavljena, kojom može da zahteva zabranu njenog ponovnog objavljivanja i objavljivanja presude na trošak tuženih.

Protiv autora i odgovornog urednika tužbu može podneti i svako pravno lice čiji je cilj zaštita sloboda i prava čoveka i građanina, kao i organizacija čiji je cilj zaštita interesa grupa iz člana 38 ovog zakona.

Ako se informacija iz člana 38. ovog zakona lično odnosi na određeno lice, pravno lice odnosno organizacija iz stava 2. ovog člana može podneti tužbu samo uz pristanak lica na koje se informacija odnosi.

U parnicama po tužbama iz st. 1. do 3. ovog člana shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Oslobađanje od odgovornosti

Član 40

Neće postojati povreda zabrane govora mržnje ako je informacija iz člana 38. ovog zakona deo naučnog ili novinarskog teksta, a objavljena je:

- 1) bez namere da se podstiče diskriminacija, mržnja ili nasilje protiv lica ili grupe lica iz člana 38. ovog zakona, posebno ako je takva informacija deo objektivnog novinarskog izveštaja;
- 2) s namerom da se kritički ukaže na diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica iz člana 38. ovog zakona ili na pojave koje predstavljaju ili mogu da predstavljaju podsticanje na takvo ponašanje.

Zaštita maloletnika

Član 41

Radi zaštite prava maloletnika, u javnim glasilima mora se posebno voditi računa da sadržaj javnog glasila i način distribucije ne naškode moralnom, intelektualnom, emotivnom ili socijalnom razvoju maloletnika.

Sadržaj javnog glasila koji može ugroziti razvoj maloletnika, u smislu stava 1. ovog člana, mora biti unapred jasno i vidno označen kao takav i distribuiran na način za koji je najmanje verovatno da će ga maloletnik koristiti.

Maloletnik se ne sme učiniti prepoznatljivim u informaciji koja je podesna da povredi njegovo pravo ili interes.

Zabrana javnog izlaganja pornografije

Član 42

Ne sme se, na način dostupan maloletnicima, javno izlagati štampana stvar sa pornografskim sadržajem.

Pornografska štampana stvar na naslovnoj i poslednjoj strani ne sme da sadrži pornografiju, a mora imati vidno upozorenje da sadrži pornografiju, kao i upozorenje da nije namenjena maloletnim licima.

Na pornografske sadržaje na televizijskim i radio programima primenjuju se odredbe posebnog zakona kojim se uređuje oblast radiodifuzije.

VIII PRAVA LICA NA KOJE SE ODNOSI INFORMACIJA 1. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA IZ PRIVATNOG ŽIVOTA I LIČNIH ZAPISA

Informacije iz privatnog života i lični zapisi

Član 43

Informacija iz privatnog života, odnosno lični pisani zapis (pismo, dnevnik, zabeleška, digitalni zapis i slično), zapis lika (fotografski, crtani, filmski, video, digitalni i slično) i zapis glasa (magnetofonski, gramofonski, digitalni i slično) - ne može se objaviti bez pristanka lica čijeg se privatnog života informacija tiče, odnosno lica čije reči, lik odnosno glas sadrži, ako se pri objavljivanju može zaključiti koje je to lice.

Pristanak je potreban i za neposredno prenošenje lika ili glasa (putem televizije, radija ili slično).

Informacija i zapisi iz stava 1. ovog člana ne mogu se objaviti ni bez pristanka onoga kome su namenjeni odnosno onoga na koga se odnose, ako bi objavljivanjem bilo povređeno pravo na privatnost ili koje drugo pravo tog lica.

Pristanak dat za jedno objavljivanje, za određeni način objavljivanja, odnosno za objavljivanje u određenom cilju, ne smatra se pristankom za ponovljeno objavljivanje, za objavljivanje na drugi način, odnosno za objavljivanje za druge ciljeve.

Ako je za pristanak za pribavljanje informacije, odnosno za pribavljanje ili uvid u zapis, primljena naknada, smatra se da je dat i pristanak za objavljivanje.

Pristanak drugih lica

Član 44

Ako je lice iz člana 43. st. 1. i 2. ovog zakona umrlo, pristanak daju bračni drug umrlog, deca od navršene šesnaeste godine života samostalno, roditelji ili braća i sestre, pravno lice čiji je umrli bio učesnik (organ, član, zaposleni) kada se informacija odnosno zapis tiče njegovog učešća u tom pravnom licu, odnosno lice koje je za to odredio umrli.

Prestankom pravnog lica ne prestaje pravo učesnika pravnog lica koga se lično tiče informacija odnosno zapis.

Smatra se da je pristanak dat čim ga je dalo neko od lica iz stava 1. ovog člana, bez obzira da li su druga lica odbila da ga daju.

Kada nije potreban pristanak za objavljivanje

Član 45

Izuzetno od člana 43. ovog zakona, informacija iz privatnog života, odnosno lični zapis, može se objaviti bez pristanka lica na koje se odnosi, ako:

- 1) je to lice informaciju, odnosno zapis, namenilo javnosti;
- 2) se informacija, odnosno zapis, odnosi na ličnost, pojavu ili događaj od interesa za javnost, naročito ako se odnosi na nosioca državne ili političke funkcije, a objavljivanje je važno s obzirom na činjenicu da lice obavlja tu funkciju;
- 3) je lice svojim ponašanjem dalo povoda za objavljivanje informacije, odnosno zapisa;
- 4) je informacija saopštena, odnosno zapis načinjen u javnoj skupštinskoj raspravi ili u javnoj raspravi u nekom skupštinskom telu;
- 5) je objavljivanje u interesu pravosuđa, bezbednosti zemlje ili javne bezbednosti;
- 6) se lice nije protivilo pribavljanju informacije, odnosno pravljenju zapisa, iako je znalo da se to čini radi objavljivanja;
- 7) je objavljivanje u interesu nauke ili obrazovanja;
- 8) je objavljivanje potrebno radi upozorenja na opasnost (sprečavanje zarazne bolesti, pronalaženje nestalog lica, prevare i slično);
- 9) se zapis odnosi na mnoštvo likova ili glasova (navijača, koncertne publike, demonstranata, uličnih prolaznika i slično);
- 10) se radi o zapisu s javnog skupa;
- 11) je lice prikazano kao deo pejzaža, prirode, panorame, naseljenog mesta, trga, ulice ili kao deo sličnog prizora.

Zaštita prava na privatni život, odnosno prava na lični zapis

Član 46

U slučaju povrede prava na privatni život, odnosno prava na lični zapis, lice čije je pravo povređeno može tužbom protiv odgovornog urednika javnog glasila zahtevati:

- 1) propuštanje objavljivanja informacije, odnosno zapisa;
- 2) predaju zapisa, uklanjanje ili uništenje objavljenog zapisa (brisanje video zapisa, brisanje audio zapisa, uništenje negativa, odstranjenje iz publikacije i slično);
- 3) naknadu materijalne i nematerijalne štete;
- 4) objavljivanje presude.

Ako je objavljenom informacijom neovlašćeno upotrebljen lični zapis ili podatak iz privatnog života, povređeni može od osnivača javnog glasila tužbom zahtevati deo dobiti ostvarene objavljivanjem, srazmerno tome koliko je upotreba njegovog ličnog zapisa ili podataka iz privatnog života doprinela ostvarenju dobiti.

Tužbe iz st. 1. i 2. ovog člana podnose se okružnom sudu na čijem se području nalazi sedište osnivača javnog glasila.

Pravo na podnošenje tužbi iz st. 1. i 2. ovog člana nema lice bez čijeg pristanka je objavljena informacija iz njegovog privatnog života, odnosno lični zapis, ako se naknadno saglasilo sa izvršenim objavljivanjem.

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, u parnicama radi povrede prava na privatni život, odnosno prava na lični zapis, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

2. ODGOVOR NA INFORMACIJU I ISPRAVKA INFORMACIJE

Pravo na odgovor i pravo na ispravku

Član 47

Lice na koje se lično odnosi informacija podesna da povredi njegovo pravo ili interes može od odgovornog urednika zahtevati da, bez naknade, objavi odgovor u kome ono tvrdi da je informacija neistinita, nepotpuna ili netačno prenet.

Ako odgovorni urednik ne objavi odgovor, a ne postoji neki od razloga za neobjavljivanje, određen ovim zakonom, kao i ako odgovor objavi na nepropisan način, imalac prava na odgovor može protiv odgovornog urednika podneti tužbu za objavljivanje odgovora.

U parnici radi objavljivanja odgovora raspravlja se samo o činjenicama određenim ovim zakonom, od kojih zavisi obaveza odgovornog urednika da objavi odgovor.

Lice čiji su pravo ili interes povređeni neistinitom, nepotpunom ili netačno prenetom informacijom može tužbom zahtevati da sud odgovornom uredniku naredi da, bez naknade, objavi njegovu ispravku te informacije kao neistinite, nepotpune ili netačno prenete.

U parnici radi objavljivanja ispravke raspravlja se o neistinitosti, nepotpunosti ili netačnosti prenosa informacije, kao i o tome da li je informacijom povređeno pravo ili interes tužioca.

Pravo ostalih lica na odgovor, odnosno ispravku

Član 48

Za lice nesposobno da se samo stara o svojim interesima odgovor, odnosno tužbu za objavljivanje ispravke podnosi njegov zakonski zastupnik, a za pravno lice - organ pravnog lica.

Učesnik pravnog lica (član, organ, zaposleni) ima pravo na samostalan odgovor, odnosno ispravku, ako se objavljena informacija odnosi kako na pravno lice tako i lično na učesnika.

Ako je lice na koje se odnosi informacija umrlo, pravo na odgovor odnosno na ispravku imaju: bračni drug; deca; roditelji; pravno lice čiji je učesnik bio umrli, kada se informacija tiče njegovog učešća u pravnom licu; druga lica čiju uspomenu na umrlog može da povredi, odnosno povređuje objavljena informacija.

Ako je pravno lice na koje se informacija odnosi prestalo da postoji, pravo na odgovor, odnosno ispravku imaju učesnici pravnog lica.

Objavljivanjem odgovora, odnosno ispravke jednog od lica iz st. 3. i 4. ovog člana prestaje pravo na odgovor, odnosno ispravku ostalih lica kada se zahtevani odgovor, odnosno ispravka

ostalih lica odnosi na delove informacije čija je istinitost, potpunost, odnosno tačnost prenosa već osporena u objavljenom odgovoru, odnosno ispravljena u objavljenoj ispravci.

Rok za zahtev za objavljivanje odgovora

Član 49

Zahtev za objavljivanje odgovora podnosi se odgovornom uredniku u roku od 30 dana od dana objavljivanja informacije u dnevnoj štampi ili dnevnoj radiodifuznoj emisiji, odnosno 60 dana od dana objavljivanja informacije u povremenoj štampi ili povremenoj radiodifuznoj emisiji.

Ako odgovor podnosi lice koje prebiva ili boravi u inostranstvu, rok iznosi 60 dana.

Rok za objavljivanje odgovora i rok za tužbu za objavljivanje odgovora

Član 50

Odgovorni urednik dužan je da odgovor objavi bez odlaganja, a najkasnije u drugom narednom broju dnevne štampe, odnosno u drugoj narednoj dnevnoj emisiji od prispeća odgovora.

Ako se informacija na koju se odgovara odnosi na učesnika u predizbornoj utakmici, odgovor se objavljuje u prvom narednom broju, odnosno prvoj narednoj emisiji od prispeća odgovora.

Ako odgovorni urednik ne objavi odgovor, tužba za objavljivanje odgovora podnosi se u roku od 30 dana od dana isteka roka za objavljivanje odgovora iz st. 1. i 2. ovog člana.

Rok za tužbu za objavljivanje ispravke i rok za objavljivanje ispravke

Član 51

Tužba za objavljivanje ispravke podnosi se u roku od tri meseca od dana objavljivanja informacije.

Odgovorni urednik dužan je da ispravku objavi bez odlaganja, a najkasnije u drugom narednom broju dnevne štampe, odnosno u drugoj narednoj dnevnoj emisiji od prispeća presude koja

sadrži ispravku, a inače, u prvom narednom broju, odnosno prvoj narednoj emisiji od prispeća presude koja sadrži ispravku.

Ako se informacija koja se ispravlja odnosi na učesnika u predizbornoj utakmici, ispravka se objavljuje u prvom narednom broju, odnosno prvoj narednoj emisiji od prispeća presude koja sadrži ispravku.

Rokovi u slučaju smrti, odnosno prestanka pravnog lica

Član 52

Ako je lice na koje se odnosi informacija umrlo, odnosno prestalo da postoji u toku roka za traženje objavljivanja odgovora, odnosno roka za tužbu za objavljivanje odgovora, odnosno ispravke, rok teče iznova od dana smrti, odnosno prestanka pravnog lica.

Tužba za objavljivanje odgovora, odnosno ispravke

Član 53

Tužba se podnosi okružnom sudu na čijem području se nalazi sedište osnivača.

Tužilac može tražiti da sud tuženom naredi objavljivanje odgovora, odnosno ispravke pod pretnjom plaćanja određene primerene novčane svote tužiocu za slučaj neobjavljivanja.

Uz tužbu se obavezno prilaže primerak ili kopija štampane stvari u kojoj je objavljena informacija odnosno, po mogućnosti, tonski ili video zapis emisije u kojoj je objavljena informacija.

Ako se posle podnošenja tužbe promeni odgovorni urednik, a tužilac ne preinači tužbu do zaključenja glavne rasprave, sud odbacuje tužbu.

Za preinačenje tužbe iz stava 4. ovog člana nije potreban pristanak ni prvobitno tuženog ni novog odgovornog urednika.

Do zaključenja glavne rasprave tužilac može preinačiti sadržinu teksta ispravke bez pristanka tuženog.

Sud neće dozvoliti preinačenje ako nađe da se njime zloupotrebljavaju procesna ovlašćenja, a naročito ako je došlo do većeg broja preinačenja, o čemu sud donosi posebno rešenje protiv koga je dozvoljena posebna žalba.

Nalog dostavljanja tonskog, odnosno video zapisa

Član 54

Odgovorni urednik radiodifuznog javnog glasila koje je objavilo informaciju dužan je da po dostavljanju tužbe za objavljivanje odgovora, odnosno ispravke, a na zahtev suda, neodložno dostavi sudu tonski, odnosno video zapis emisije, pod pretnjom odlučivanja na njegovu štetu ako to ne učini bez opravdanih razloga.

Podnošenje više odgovora

Član 55

Ako ovlašćeno lice u roku podnese više sadržinski različitih odgovora, bilo istovremeno bilo jedan za drugim, odgovorni urednik će objaviti onaj koji je označen kao merodavan.

Ako nijedan odgovor nije označen kao merodavan, odgovorni urednik će objaviti poslednji prispeli odgovor, a ako su odgovori prispeli istovremeno, objaviće onaj koji je najpotpuniji.

Načelo jednakosti informacije i odgovora, odnosno ispravke

Član 56

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se u istom delu glasila, u istom izdanju, u istoj rubrici, na istoj stranici, sa istom opremom, odnosno u istom delu emisije, kao što je bila objavljena informacija na koju se odgovora, i to pod istim naslovom, a uz oznaku "odgovor", odnosno "ispravka".

Ako oprema informacije na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja sadrži ilustracije (tabele, fotografije, crteže, video zapis i drugo), i odgovor, odnosno ispravka može sadržati ilustracije.

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se odjednom iscela, osim ako je informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja objavljivana u nastavcima, a obim odgovora, odnosno ispravke iziskuje objavljivanje u nastavcima.

Ako je emisija u kojoj je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja bila jedina ili poslednja u seriji, odgovor, odnosno ispravka će se objaviti u najsrodnijoj emisiji ili u najpribližnijem terminu.

Ako je glasilo u kome je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja prestalo da postoji, odgovor, odnosno ispravka objavljuje se u najsrodnijem glasilu ili putem drugog sredstva javnog informisanja na trošak lica na koje su prešla prava i obaveze glasila, a ako nema pravnog sledbenika, objavljuje se u najsrodnijem glasilu ili putem drugog javnog glasila na trošak lica koje je bilo osnivač ili odgovorni urednik u vreme objavljivanja informacije na koju se odgovara.

Ako se u istom glasilu ponovo objavljuje informacija za koju je objavljen odgovor, odnosno ispravka, ili ako se objavljuje informacija za koju je u drugom glasilu već objavljen odgovor, odnosno ispravka, mora se istovremeno označiti čiji je odgovor, odnosno ispravka objavljen, kada i gde, a na zahtev, objaviti odgovor, odnosno ispravku.

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se na jeziku na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja.

Ako je odgovor, odnosno ispravka sastavljena na jeziku koji je različit od jezika na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja, odgovorni urednik dužan je da objavi odgovor, odnosno ispravku ako lice koje ima pravo na odgovor, odnosno ispravku o svom trošku prevede odgovor, odnosno ispravku na jezik na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja.

Zabrana preinačenja i komentarisanja odgovora, odnosno ispravke

Član 57

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se bez izmena, izostavljanja i dopuna.

Dozvoljene su najneophodnije lektorske izmene koje ne menjaju smisao.

Ako je javno glasilo odgovor, odnosno ispravku objavilo preinačivši je u celosti ili delom, odgovorni urednik je dužan, na zahtev, da objavi izvorni tekst odgovora, odnosno ispravke, odnosno izvorne delove odgovora, odnosno ispravke.

Nije dopušteno komentarisati odgovor, odnosno ispravku u istom broju glasila, odnosno u istoj emisiji u kojoj se objavljuje odgovor, odnosno ispravka, niti u drugim emisijama na dan objavljivanja odgovora, odnosno ispravke.

Lice ima pravo odgovora na komentar, odnosno pravo ispravke komentara.

Razlozi za neobjavljivanje odgovora

Član 58

Odgovorni urednik nije dužan da objavi odgovor, odnosno sud neće narediti odgovornom uredniku da objavi odgovor ako:

- 1) je odgovor podnelo lice na koje se informacija ne odnosi lično ili drugo neovlašćeno lice;
- 2) je već objavljen odgovor iste sadržine nekog od ovlašćenih lica;
- 3) je u istom glasilu u drugom, jednako vrednom obliku već objavljena reakcija ovlašćenog lica iste sadržine (kao intervju, izjava i drugo);
- 4) još nije pravnosnažno okončana parnica radi objavljivanja ranije podnetog odgovora na istu informaciju;

5) u zahtevu za objavljivanje odgovora podnosilac nije naveo svoje ime i adresu, odnosno naziv i sedište, a nedostajući podatak nije poznat redakciji, kao i ako nije potpisao odgovor;

6) se odgovor ne odnosi na informaciju na koju podnosilac tvrdi da odgovara;

7) nije označena informacija na koju se odgovara (naslov informacije, broj i stranica glasila gde je objavljena, naziv emisije i vreme emitovanja i sl.), a odgovorni urednik ne može jednostavno da utvrdi na koju se informaciju odnosi;

8) se odgovor odnosi na mišljenje, a ne na tvrdnju o činjenicama, kao i ako odgovor ne sadrži tvrdnju o činjenicama, već mišljenje;

9) se odgovorom ne osporava istinitost, potpunost ili tačnost prenosa informacije, kao i ako se odgovor odnosi na informaciju koja, i da je neistinita, nepotpuna ili netačno preneti, nije podesna da povredi pravo ili interes lica;

10) odgovor nije sastavljen na jeziku na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, niti je naknadno preveden na taj jezik;

11) je odgovor neprimereno duži od informacije, a podnosilac ga ne primeri u roku za podnošenje odgovora;

12) je odgovor podnet po isteku roka za podnošenje odgovora;

13) je odgovor nečitljiv, nerazumljiv ili besmislen, a nije uređen pre isteka roka za podnošenje odgovora;

14) bi zbog sadržine odgovora njegovo objavljivanje moglo izazvati zabranu objavljivanja informacije, krivičnu ili prekršajnu odgovornost, ili građanskopravnu odgovornost prema trećim licima;

15) je već objavljena ispravka ili opoziv iste informacije na koju se odgovara ili je na drugi način postignut učinak radi koga se traži objavljivanje odgovora odnosno dela odgovora, osim ako se radi o ponovljenom objavljivanju informacije;

16) je istinitost, potpunost ili tačnost prenosa informacije na koju se odgovara očigledna, opštepoznata ili utvrđena pravnosnažnim aktom nadležnog organa;

17) se sadržina informacije na koju se odgovara podudara sa sadržinom informacije koju je autorizovalo lice koje zahteva objavljivanje odgovora;

18) je neistinitost, nepotpunost ili netačnost prenosa informacije na koju se odgovara beznačajna;

19) se odgovor odnosi na informaciju saopštenu u javnoj skupštinskoj raspravi, javnoj raspravi u nekom skupštinskom telu, ili u sudskom postupku.

Razlozi za neobjavljivanje odgovora važe i za neobjavljivanje dela odgovora.

Obaveštavanje o razlogu neobjavljivanja odgovora

Član 59

Ako se javno glasilo, odnosno emisija u kojoj je objavljena informacija na koju se odgovara, objavljuje u razmacima dužim od 30 dana, odgovorni urednik dužan je da u roku od sedam dana od dana prijema zahteva za objavljivanje odgovora obavesti podnosioca zahteva o razlogu zbog koga odbija da objavi odgovor.

Razlozi da sud ne naredi objavljivanje ispravke

Član 60

Sud neće narediti odgovornom uredniku da objavi ispravku, odnosno deo ispravke: ako tužilac ne dokaže da je objavljena informacija neistinita, nepotpuna ili netačno preneti; ako je informacija neistinita ili nepotpuna, a sud nađe da ne vređa pravo lica na koje se odnosi; ako postoji neki od razloga za neobjavljivanje navedenih u članu 58. stav 1. tač. 1), 2), 4) i 6) do 18) ovog zakona, koji shodno važe za ispravku.

Hitnost sudskog postupka

Član 61

Postupak u parnicama za objavljivanje odgovora, odnosno ispravke hitan je.

U parnici za objavljivanje odgovora predmet se dodeljuje sudiji istog ili sledećeg dana po prijemu tužbe u sudu.

Glavna rasprava u postupku za objavljivanje odgovora

Član 62

U parnicama radi objavljivanja odgovora ne zakazuje se pripremno ročište, niti se od tuženoga traži da podnese odgovor na tužbu, a ročišta se zakazuju u razmacima koji ne smeju biti duži od osam dana.

Prvo ročište za glavnu raspravu održaće se u roku od osam dana od dana prijema tužbe u sudu.

Na prvo ročište za glavnu raspravu sud poziva tužioca, tuženog i eventualno svedoke.

U pozivu tužiocu naznačuje se da će se u slučaju njegovog izostanka sa prvog ili bilo kog kasnije ročišta smatrati da je tužbu povukao, a u pozivu tuženom - da se presuda može doneti u slučaju njegovog izostanka sa prvog ročišta, kao i da se u slučaju njegovog izostanka sa kasnijeg ročišta presuda donosi na osnovu do tada utvrđenog činjeničnog stanja.

U parnicama radi objavljivanja odgovora nema mirovanja postupka.

Povraćaj u pređašnje stanje može se tražiti u roku od jednog dana od prestanka izuzetnih okolnosti.

Povraćaj u pređašnje stanje ne može se tražiti po isteku roka od pet dana od dana propuštanja procesne radnje.

Glavna rasprava u postupku za objavljivanje ispravke

Član 63

U parnicama radi objavljivanja ispravke ne zakazuje se pripremno ročište.

Sud nalaže tuženom da odgovori na tužbu u roku od osam dana od dana dostavljanja tužbe.

Prvo ročište za glavnu raspravu održaće se u roku od 15 dana od prijema odgovora na tužbu, odnosno od isteka roka za odgovor na tužbu.

Na prvo ročište za glavnu raspravu sud poziva tužioca, tuženog i eventualno svedoke.

U pozivu tužiocu naznačuje se da će se u slučaju njegovog izostanka sa prvog ili bilo kog kasnijeg ročišta smatrati da je tužbu povukao, a u pozivu tuženom - da se presuda može doneti u slučaju njegovog izostanka sa prvog ročišta, kao i da se u slučaju njegovog izostanka sa kasnijeg ročišta presuda donosi na osnovu do tada utvrđenog činjeničnog stanja.

U parnicama radi objavljivanja ispravke nema mirovanja postupka.

Donošenje presude i presuda

Član 64

Sud donosi i javno objavljuje presudu odmah po zaključenju glavne rasprave.

Overeni prepis presude dostavlja se strankama u roku od tri dana od dana donošenja presude.

Ako usvoji tužbeni zahtev za objavljivanje odgovora, odnosno ispravke sud presudom naređuje tuženom da odgovor, odnosno ispravku objavi u roku iz čl. 50. i 51. i na način iz člana 56. ovog zakona.

Žalba i predlog za ponavljanje postupka u postupku za objavljivanje odgovora

Član 65

Protiv presude stranke mogu izjaviti žalbu u roku od pet dana od dana dostavljanja prepisa presude.

Žalba se ne dostavlja protivnoj strani na odgovor.

U parnici radi objavljivanja odgovora ne primenjuje se odredba o predaji podneska telegrafskim putem, predviđena posebnim zakonom kojim se uređuje parnični postupak.

Blagovremenu i dozvoljenu žalbu, zajedno sa svim spisima, prvostepeni sud dostavlja drugostepenom sudu u roku od dva dana od dana prijema žalbe.

Drugostepeni sud odlučuje o žalbi u roku od pet dana od dana prijema žalbe sa spisima.

Predlog za ponavljanje postupka može se izjaviti iz razloga određenih u članu 421. tač. 1, 2, 4, 5. i 6. Zakona o parničnom postupku i izjavljuje se u roku od osam dana od dana saznanja za razlog zbog koga se ponavljanje traži, a najdocnije u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti presude.

Protiv presude drugostepenog suda ne može se izjaviti revizija.

Žalba, predlog za ponavljanje postupka i revizija u postupku za objavljivanje ispravke

Član 66

Protiv presude stranke mogu izjaviti žalbu u roku od osam dana od dana dostavljanja prepisa presude.

Žalba se dostavlja protivnoj strani na odgovor bez odlaganja, a najdocnije u roku od tri dana od prijema žalbe.

Rok za odgovor na žalbu iznosi tri dana od dana prijema.

Blagovremenu i dozvoljenu žalbu, zajedno sa svim spisima, prvostepeni sud dostavlja drugostepenom sudu u roku od pet dana od dana prijema odgovora na žalbu, odnosno po isteku roka za odgovor na žalbu.

Drugostepeni sud odlučuje o žalbi u roku od osam dana od dana prijema žalbe sa spisima.

Predlog za ponavljanje postupka može se izjaviti iz razloga određenih u članu 421. tač. 1, 2, 4, 5. i 6. Zakona o parničnom postupku, i izjavljuje se u roku od osam dana od dana saznanja za razlog zbog koga se ponavljanje traži, a najdocnije u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti presude.

Revizija je dozvoljena protiv drugostepene presude ako je tužbeni zahtev odbijen, a izjavljuje se u roku od 15 dana od dana dostavljanja drugostepene presude.

Dostavljanje pravnosnažne presude osnivaču

Član 67

Overeni prepis pravnosnažne presude kojom je naređeno objavljivanje odgovora, odnosno ispravke dostavlja se odmah i osnivaču javnog glasila.

Promena odgovornog urednika posle donošenja presude

Član 68

Ako se odgovorni urednik promeni posle donošenja pravnosnažne presude kojom je naređeno objavljivanje odgovora, odnosno ispravke, obaveza objavljivanja, utvrđena u presudi, prelazi na novog odgovornog urednika.

Posledice prekoračenja rokova

Član 69

Ako sud prekorači rokove iz člana 62. stav 2, člana 64. stav 2, člana 65. stav 4. i člana 67. odnosno iz čl. 63. i 66. ovog zakona, predsednik suda, na predlog tužioca, bez odlaganja dodeljuje predmet u rad drugom veću.

Radnje koje je preduzelo veće kome je predmet prvobitno dodeljen u rad i radnje stranaka koje su pred tim većem preduzete - ostaju u važnosti i ne moraju se ponavljati.

Shodna primena Zakona o parničnom postupku

Član 70

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, u parnicama radi objavljivanja odgovora, odnosno ispravke shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

3. *PROPUŠTANJE OBJAVLJIVANJA INFORMACIJE*

Tužba za propuštanje objavljivanja informacije

Član 71

Ako postoji konkretna opasnost ponovnog objavljivanja, lice može tužbom zahtevati da sud zabrani odgovornom uredniku da ponovo objavi neistinitu, nepotpunu ili drugu nedopuštenu informaciju koja vređa njegovo pravo, kao i da mu zapreti plaćanjem primerene svote novca predlagачu za slučaj da postupi protivno zabrani.

Sud može, na zahtev lica iz stava 1. ovog člana, narediti odgovornom uredniku da, bez naknade, u roku iz člana 51. st. 2. i 3. ovog zakona objavi presudu kojom je zabranio ponovno objavljivanje informacije, ako nije već objavljena ispravka ili opoziv (povlačenje tvrdnje) ili presudom već naređeno objavljivanje ispravke ili opoziva.

Tuženi snosi troškove parničnog postupka ako je opasnost od objavljivanja prestala posle podnošenja tužbe.

Primena drugih odredaba ovog zakona

Član 72

Na propuštanje objavljivanja informacije shodno se primenjuju odredbe člana 48, člana 53. st. 3, 4. i 5, čl. 54. i 60, člana 61. stav 1. i čl. 63, 64, 66, 68, 69. i 70. ovog zakona.

Na objavljivanje presude iz člana 71. stav 2. ovog zakona shodno se primenjuju odredbe člana 53. stav 2. i čl. 56. i 57. ovog zakona.

Privremena zabrana ponovnog objavljivanja informacije

Član 73

Lice čije bi pravo bilo povređeno objavljivanjem neistinite, nepotpune ili druge nedopuštene informacije može zahtevati da sud privremenom merom, do pravnosnažnog okončanja postupka, zabrani odgovornom uredniku da ponovo objavi informaciju, kao i da mu zapreti plaćanjem primerene svote novca predlagачu za slučaj da postupi protivno toj zabrani.

Predlagач mora učiniti verovatnim da postoji konkretna opasnost da će informacija biti ponovo objavljena, da je informacija neistinita, nepotpuna ili da bi inače njeno objavljivanje bilo nedopušteno, kao i da od objavljivanja pretila znatnija materijalna ili nematerijalna šteta.

Sud o predlogu za određivanje privremene mere mora odlučiti bez odlaganja, a najkasnije u roku od 48 sati od podnošenja predloga.

Prigovor protiv odluke o određivanju privremene mere izjavljuje se u roku od 48 sati od prijema odluke, a sud o prigovoru odlučuje u roku od 48 sati.

4. INFORMACIJA O ISHODU KRIVIČNOG POSTUPKA

Pravo na objavljivanje informacije

Član 74

Ako je javno glasilo objavilo da je protiv određenog lica pokrenut krivični postupak, to lice ima pravo, kada se postupak okonča, da od odgovornog urednika zahteva da, bez naknade, objavi informaciju o pravnosnažnom obustavljanju postupka, odbijanju optužbe odnosno oslobađanju od optužbe.

Rok za podnošenje zahteva i sadržaj informacije

Član 75

Zahtev se podnosi odgovornom uredniku najkasnije u roku od 30 dana od dana pravnosnažnog okončanja krivičnog postupka.

Informacija čije se objavljivanje traži može da sadrži samo činjenice koje se odnose na pravnosnažno okončanje postupka, a ne i mišljenja i komentare povodom prvobitne informacije.

Rok za objavljivanje informacije

Član 76

Informacija se objavljuje u prvom broju odnosno emisiji po prispeću zahteva za njeno objavljivanje.

Razlozi za neobjavljivanje

Član 77

Odgovorni urednik nije dužan da objavi informaciju, odnosno deo informacije, iz člana 74. ovog zakona, ako:

- 1) objavljivanje zahteva neovlašćeno lice;
- 2) je u istom javnom glasilu već objavljena sadržinski istovetna istinita i potpuna informacija o okončanju krivičnog postupka;
- 3) ovlašćeno lice u zahtevu za objavljivanje nije navelo ime i adresu, a nedostajući podatak nije poznat redakciji, kao i ako ovlašćeno lice nije potpisalo zahtev;
- 4) u zahtevu nije označena prvobitna informacija, a ne može se jednostavno utvrditi na koju se informaciju odnosi;
- 5) informacija sadrži samo mišljenja ili komentare povodom prvobitne informacije;
- 6) je neistinita informacija ili deo informacije o pravnosnažnom obustavljanju postupka, odbijanju optužbe, odnosno oslobađanju od optužbe;
- 7) je informacija ili deo te informacije neprimerene dužine, a podnosilac, na zahtev javnog glasila, ne primeri njenu dužinu u roku od 15 dana od dana kada mu za to javno glasilo uputi zahtev;

8) je zahtev za objavljivanje podnet po isteku roka;

9) je sadržina informacije, odnosno dela informacije takva da bi njeno objavljivanje izazvalo krivičnu ili prekršajnu odgovornost ili građanskopravnu odgovornost prema trećim licima.

Primena drugih odredaba ovog zakona

Član 78

Na objavljivanje informacije o ishodu krivičnog postupka shodno se primenjuju odredbe čl. 56. i 57. ovog zakona.

5. NOVČANA NAKNADA ŠTETE

Pravo na naknadu štete

Član 79

Svako lice na koje se odnosi netačna, nepotpuna ili druga informacija čije je objavljivanje u skladu sa ovim zakonom zabranjeno, kao i lice kome nije objavljena ispravka, odgovor ili druga informacija čije objavljivanje ima pravo da traži od javnog glasila, u skladu sa ovim zakonom, a koje zbog njenog objavljivanja, odnosno neobjavljivanja trpi štetu, ima pravo na naknadu materijalne i nematerijalne štete u skladu sa opštim propisima i odredbama ovog zakona, nezavisno od drugih pravnih sredstava koja tom licu stoje na raspolaganju.

Solidarna odgovornost

Član 80

Novinar, odgovorni urednik i pravno lice koje je osnivač javnog glasila koji su pre objavljivanja s pažnjom primerenom okolnostima mogli utvrditi neistinitost ili nepotpunost informacije, solidarno odgovaraju za materijalnu i nematerijalnu štetu prouzrokovanu objavljivanjem informacije.

Ista obaveza postoji kada je šteta prouzrokovana nedopuštenim objavljivanjem istinite informacije (iz privatnog života, prebacivanje za izvršeno krivično delo i drugo), kao i u drugim slučajevima nedopuštenog objavljivanja informacija.

Odgovornost novinara

Član 81

Autor informacije koji je novinar odgovara za štetu nastalu objavljivanjem neistinite, nepotpune ili druge informacije čije je objavljivanje nedopušteno, ako se dokaže da je šteta nastala njegovom krivicom.

Isključenje odgovornosti

Član 82

Novinar, odgovorni urednik i pravno lice koje je osnivač javnog glasila ne odgovaraju za štetu ako je neistinita ili nepotpuna informacija verno preneti iz javne skupštinske rasprave ili javne rasprave u skupštinskom telu ili iz sudskog postupka ili iz dokumenta nadležnog državnog organa.

Proširenje odgovornosti iz člana 198. st. 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima

Član 83

Autor, odgovorni urednik i pravno lice koje je osnivač javnog glasila koji su pre objavljivanja s pažnjom primerenom okolnostima mogli utvrditi neistinitost ili nepotpunost informacije odgovaraju za štetu.

Objektivna odgovornost države

Član 84

Za štetu prouzrokovanu objavljivanjem neistinite ili nepotpune informacije koja potiče od državnog organa uvek odgovara država, bez obzira na krivicu.

Rok za tužbu za naknadu štete

Član 85

Tužba za naknadu štete podnosi se u roku od šest meseci od dana objavljivanja informacije.

Hitnost sudskog postupka

Član 86

Postupak u parnicama za naknadu štete hitan je.

Glavna rasprava u postupku za naknadu štete

Član 87

U parnicama za naknade štete ne zakazuje se pripremno ročište.

Sud nalaže tuženom da odgovori na tužbu u roku od osam dana od dana dostavljanja tužbe.

Prvo ročište za glavnu raspravu održaće se u roku od 15 dana od prijema odgovora na tužbu, odnosno od isteka roka za odgovor na tužbu.

Na prvo ročište za glavnu raspravu sud poziva tužioca, tuženog i eventualno svedoke.

U pozivu tužiocu naznačuje se da će se u slučaju njegovog izostanka sa prvog ili bilo kog kasnijeg ročišta smatrati da je tužbu povukao, a u pozivu tuženom - da se presuda može doneti u slučaju njegovog izostanka sa prvog ročišta, kao i da se u slučaju njegovog izostanka sa kasnijeg ročišta presuda donosi na osnovu do tada utvrđenog činjeničnog stanja.

U parnicama za naknadu štete nema mirovanja postupka.

Donošenje presude

Član 88

Sud donosi i javno objavljuje presudu odmah po zaključenju glavne rasprave.

Overeni prepis presude dostavlja se strankama u roku od tri dana od dana donošenja presude.

Žalba, predlog za ponavljanje postupka i revizija u postupku za naknadu štete

Član 89

Protiv presude stranke mogu izjaviti žalbu u roku od osam dana od dana dostavljanja prepisa presude.

Žalba se dostavlja protivnoj strani na odgovor bez odlaganja, a najdocnije u roku od tri dana od prijema žalbe.

Rok za odgovor na žalbu iznosi tri dana od dana prijema.

Blagovremenu i dozvoljenu žalbu, zajedno sa svim spisima, prvostepeni sud dostavlja drugostepenom sudu u roku od pet dana od dana prijema odgovora na žalbu, odnosno po isteku roka za odgovor na žalbu.

Drugostepeni sud odlučuje o žalbi u roku od osam dana od dana prijema žalbe sa spisima.

Revizija se izjavljuje u roku od 15 dana od dana dostavljanja drugostepene presude.

Objavljivanje presude u javnom glasilu

Član 90

Odgovorni urednik dužan je da presudu kojom je izrečena obaveza naknade štete objavi bez ikakvog komentara i bez odlaganja, a najkasnije u drugom narednom broju dnevne štampe, odnosno u drugoj narednoj dnevnoj emisiji od pravnosnažnosti presude.

Ako odgovorni urednik ne postupi u skladu sa odredbom iz stava 1. ovog člana, sud nadležan za donošenje rešenja o izvršenju presude, na predlog tužioca, izreći će odgovornom uredniku novčanu kaznu, po odredbama zakona kojim se uređuje izvršni postupak, i doneti rešenje o izvršenju odluke o toj novčanoj kazni.

IX NADZOR

Član 91

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši republički organ državne uprave nadležan za poslove javnog informisanja, a na teritoriji autonomne pokrajine, pokrajinski organ uprave nadležan za poslove javnog informisanja.

X KAZNENE ODREDBE

Privredni prestup

Član 92

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice koje se bavi distribucijom javnih glasila koje odbije da distribuira nečije javno glasilo bez opravdanog razloga, odnosno za distribuciju postavi uslove suprotne tržišnim principima (član 16).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 10.000,00 do 200.000,00 dinara, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu koje je distributer javnih glasila.

Čl. 92a i 92b*

(Prestali da važe odlukom US)

Prekršaji

Član 93*

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj osnivač javnog glasila koji je pravno lice:

1) ako javno glasilo objavi bez impresuma propisane sadržine ili ga ne objavi na propisan način (čl. 26-28);

2) ako nije imenovan odgovorni urednik, ako glavni urednik nema i svojstvo odgovornog urednika, ako je za odgovornog urednika imenovano lice koje uživa imunitet od odgovornosti, odnosno lice koje nema prebivalište na teritoriji Republike Srbije (član 30);

3) ako ne ispunjava obavezu čuvanja zapisa (član 35);

4) ako ne stavi zapis javnog glasila na uvid u skladu sa odredbama ovog zakona (član 36).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 10.000,00 do 200.000,00 dinara, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu koje je osnivač javnog glasila.

Član 94

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 60.000,00 dinara kazniće se za prekršaj odgovorni urednik javnog glasila, ako istovremeno sa odgovorom, ispravkom, naknadnom informacijom o ishodu krivičnog postupka, odnosno presudom objavi njihov komentar (čl. 57. i 90).

Član 95*

Novčanom kaznom od 30.000,00 do 200.000,00 dinara kazniće se za prekršaj *odgovorni urednik* javnog glasila:

1) ako se u objavljenoj informaciji neko označi učiniocem kakvog kažnjivog dela, odnosno oglasi krivim ili odgovornim pre pravnosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa (član 37);

2) ako sadržaj javnog glasila koji može ugroziti razvoj maloletnika nije jasno i vidno označen, odnosno ako je maloletnik učinjen prepoznatljivim u objavljenoj informaciji koja je podesna da povredi njegovo pravo ili interes (član 41. st. 2. i 3);

3) ako odgovor, ispravku, naknadnu informaciju o ishodu krivičnog postupka, odnosno presudu ne objavi po pravnosnažnoj sudskoj odluci, ili ne objavi u rokovima i na način predviđen ovim zakonom (član 39. stav 1; član 50. st. 2. i 3; član 51. st. 2. i 3; čl. 56. i 64; član 71 stav 2; član 76; član 90. stav 1);

4) ako objavljivanje odgovora, ispravke, naknadne informacije o ishodu krivičnog postupka, odnosno presude uslovljava plaćanjem naknade (član 39. stav 1; član 47. stav 1; član 71. stav 2; član 74. stav 1; član 90. stav 1).

Član 96

Novčanom kaznom od 30.000,00 do 200.000,00 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice - distributer javnog glasila koji na način dostupan maloletnicima starijim od 14 godina javno izloži štampanu stvar sa pornografskim sadržajem, odnosno štampanu stvar koja na naslovnoj ili poslednjoj strani sadrži pornografiju i koja nema vidno upozorenje da sadrži pornografiju, kao i upozorenje da nije namenjena maloletnicima (član 42).

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 20.000,00 dinara, za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se preduzetnik koji je distributer javnog glasila.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 20.000,00 dinara, za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu koje je distributer javnog glasila.

Član 97

Novčanom kaznom od 20.000,00 dinara do 400.000,00 dinara kazniće se za prekršaj distributer - preduzetnik koji odbije da distribuira nečije javno glasilo bez opravdanog razloga ili koji za distribuciju nečijeg javnog glasila postavi uslove suprotne tržišnim principima (član 16).

Član 98

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice koje osnuje javno glasilo a da nije osnovalo pravno lice kao osnivača javnog glasila (član 14).

Član 99

Novčanom kaznom od 30.000,00 do 200.000,00 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice koje kao autora informacije objavljene u javnom glasilu označi lice koje nije njen autor.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 20.000,00 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se fizičko lice.

Novčanom kaznom od 3.000,00 do 20.000,00 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se odgovorno lice u pravnom licu.

Član 100

Sredstva ostvarena od novčanih kazni predviđenih čl. 92. do 99. ovog zakona uplaćuju se na poseban račun pod kontrolom Ministarstva finansija i ekonomije Republike Srbije i raspoređuju javnim glasilima, odnosno novinarima koji su pretrpeli finansijsku štetu i štetu u opremi i sredstvima za rad u vreme primene Zakona o javnom informisanju ("Službeni glasnik RS", br. 36/98 i 1/2001).

XI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 101

Osnivači javnih glasila dužni su da svoju organizaciju i opšte akte usklade sa odredbama ovog zakona u roku od 90 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Javna glasila čiji su osnivači država i teritorijalna autonomija, ili ustanova, odnosno preduzeće koje je u pretežnom delu u državnoj svojini ili javno glasilo koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda, a na koja se ne primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje oblast radiodifuzije, prestaju sa radom u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 102

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o javnom informisanju ("Službeni glasnik RS", broj 36/98 i 11/2001) koje se odnose na upis u registar javnih glasila i objavljivanje odgovora i ispravke, Zakon o osnovama sistema javnog informisanja ("Službeni list SFRJ", broj 84/90 i "Službeni list SRJ", br. 11/93, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94 i 28/96), kao i Zakon o unošenju i rasturanju inostranih sredstava masovnog komuniciranja i o inostranoj informativnoj delatnosti u Jugoslaviji ("Službeni list SFRJ", br. 39/74

i 74/87 i "Službeni list SRJ", br. 24/94 i 28/96), osim odredaba kojima se uređuje položaj inostranih informativnih ustanova i predstavnika inostranih sredstava informisanja.

Član 103

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni član Zakona o izmeni Zakona o javnom informisanju

("Sl. glasnik RS", br. 61/2005)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju

("Sl. glasnik RS", br. 71/2009)

Član 7[s1]

Ministar nadležan za poslove javnog informisanja doneće propis o načinu vođenja registra javnih glasila u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Osnivači štampanih dnevnih javnih glasila dužni su da podnesu prijavu za upis javnog glasila u Registar javnih glasila u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu propisa iz stava 1. ovog člana, a osnivači drugih javnih glasila u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu propisa iz stava 1. ovog člana.

Član 8[s1]

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Napomena:

* Odredba člana 1. stav 1. kojom je u članu 14. Zakona o javnom informisanju ("Sl. glasnik RS", br. 43/2003 i 61/2005) dodat novi stav 1. i to u delu koji glasi: "Javno glasilo može osnovati domaće pravno lice (osnivač javnog glasila)"; odredbe člana 2. kojima je posle člana 14. Zakona o javnom informisanju dodat novi član 14a i to st. 5. do 7. člana 14a i odredbe čl. 4. do 6. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju ("Sl. glasnik RS", broj 71/2009) prestale su da važe 29. novembra 2010. godine na osnovu Odluke Ustavnog suda IUz broj 231/2009 od 22. jula 2010. godine, objavljene u "Sl. glasniku RS", br. 89/2010. Prečišćen tekst čl. 93. i 95. Zakona o javnom informisanju ("Sl. glasnik RS", br. 43/2003, 61/2005, 71/2009 i 89/2010 - odluka US) označen drugačijom vrstom slova je tekst koji je izmenjen odredbama čl. 5. i 6. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju ("Sl. glasnik RS", br. 71/2009), koji su prestali da važe na osnovu navedene Odluke Ustavnog suda.

** Odredba člana 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju ("Sl. glasnik RS", br. 71/2009), u delu stava 2. člana 14b koji je dodat posle člana 14. Zakona o javnom informisanju ("Sl. glasnik RS", br. 43/2003 i 61/2005), kao i odredbe člana 7. tog zakona, prestale su da važe 10. juna 2011. godine, na osnovu Odluke IUz broj 231/2009 od 5. maja 2011. godine, objavljene u "Sl. glasniku RS", br. 41/2011 od 10. juna 2011. godine.